

LESBRIEF NT2+ BUITENSCHOOLS SPREKEN

Als NT2-docent laat je je cursisten graag spreekoefeningen doen. Daarbij complimenteer en corrigeer je ze waar mogelijk. De meeste docenten doen dit alleen tijdens de les. Maar je kunt cursisten ook daarbuiten spreekoefeningen laten doen én van feedback voorzien. Dit ‘buitenschoolse spreken’ biedt stof voor reflectie en is erg leerzaam.

WAT IS ‘BUITENSCHOOLS SPREKEN’ PRECIËS?

Natuurlijk stimuleer je cursisten om zoveel mogelijk buiten de les Nederlands te praten. Bijvoorbeeld met burens, collega's, een taalcoach of winkelpersoneel. Hoe meer interactie met Nederlandstaligen, hoe beter immers voor hun taalontwikkeling. Toch is dit niet het soort ‘buitenschools spreken’ waar deze lesbrieven over gaat. Hier draait het om een spreekoefening waarop cursisten jouw feedback ontvangen. Ze krijgen een audio-opname met een halve dialoog. Vervolgens nemen ze zichzelf op terwijl ze a) die opname luisteren en b) de andere helft van de dialoog voor hun rekening nemen. Hun eigen opname sturen ze naar jou voor feedback.

WAAROM BUITENSCHOOLS SPREKEN?

Voor spreekoefeningen in de les verdeel je je klas doorgaans over kleine groepjes. Zo kunnen cursisten meer spreken en van elkaar leren. Maar zeker tijdens online lessen hoor je dan lang niet altijd wie feedback nodig heeft: je kunt nu eenmaal niet bij elk groepje tegelijk meeluisteren. Daardoor is het mogelijk dat je iemands foute uitspraak, woordkeus of zinsbouw over het hoofd ziet. En dat zij niet beseffen wat er fout gaat. Ze worden immers niet gecorrigeerd, zoals dat ook in hun alledaagse interactie met Nederlandstaligen niet altijd gebeurt. Als je elke cursist buiten de les om een spreekoefening laat opnemen en naar jou toe laat sturen, zie je niemand meer over het hoofd en kun je iedereen gerichte, individuele feedback geven.

LEERDOEL	De cursist oefent een bepaalde taalhandeling en luistert naar zichzelf
VAARDIGHEDEN	Luister- en spreekvaardigheid.
AANTAL STUDENTEN	De cursist doet deze spreekoefening alleen.
TIJDSDUUR	Voor jou is de tijdsduur onder meer afhankelijk van hoe snel je de juiste dialoog hebt gevonden, jouw deel helder hebt ingesproken en je opname hebt geüpload of verstuurd naar cursisten. Houd voor dit alles zeker rekening met een halfuur. Het uitleggen van de opdracht kost je circa vijftien minuten. Ten slotte moet je feedback geven en toesturen. Dat zal zo'n vijf à tien minuten per cursist kosten. Voor de cursist kost het circa vijftien minuten om jouw opname te beluisteren, een eigen opname te maken, deze te uploaden en je feedback te beluisteren. Dit huiswerk kán langer duren, bijvoorbeeld als hij of zij niet snel tevreden is met de eigen opname.
WAT IS ER NODIG	Voor jou: deze lesbrief, een goede dialoogtekst, een opnameprogramma of -app op je computer, tablet of telefoon, een device met internet en een manier om opnames te delen (zoals een digitale leeromgeving, Padlet, e-mail of een WhatsApp-groep). Voor cursisten: een opnameprogramma of -app op je computer, tablet of telefoon, een device met internet en een manier om opnames te delen.

AAN DE SLAG!

Vorbereiding

- + *Zorg dat je jezelf kunt opnemen.* Bijvoorbeeld met een opnameprogramma of -app, zoals degene die standaard op je computer of telefoon zit ('dictafoon'). Test voor je begint met opnemen of het programma/ de app en je microfoon het daadwerkelijk doen.
- + *Selecteer een uitdagende dialoog.* Kies een dialoog die cursisten in de les al hebben geoefend, bijvoorbeeld uit een methode als Code+. Of maak zelf een dialoog, met een taalhandeling, woorden en zinnen die bij cursisten bekend zijn, maar waarmee je ze nog een keer wilt laten oefenen. Zorg hoe dan ook dat de dialoog duidelijke rollen bevat, waarvan er één voor de docent is en één voor de cursist. Denk aan een gesprek met de huisarts, met de klantenservice of met een werkgever tijdens een sollicitatie.

TIP: MAAK JE DIALOOG EXTRA UITDAGEND!

Je kunt een gesprek moeilijker maken door er een onverwachte wending aan te geven. Denk bij zo'n 'twist' aan zinnen als: 'Helaas, het spreekuur zit vol' (in een dialoog waarin de cursist een afspraak moet maken bij de huisarts). Of: 'Die hebben we niet meer' (in een dialoog waarin de cursist iets wil kopen).

- + *Schrijf de dialoog uit en lees de tekst een paar keer door.* Je gaat een deel van de dialoog (de 'docentrol') zo inspreken/opnemen. Door de dialoog van tevoren uit te schrijven en een paar keer te lezen, beperk je het risico dat je je tijdens die opname verspreekt.
- + *Spreek een deel van de dialoog in.* Je leest de zinnen voor van het personage dat de dialoog start (de dokter, de klantenservicemedewerker, de werkgever, et cetera). De zinnen van het andere personage laat je 'open'. Anders gezegd: je laat een stilte vallen die net lang genoeg is voor de cursist om in te reageren. Het is handig om die stiltes te timen. Geef cursisten bijvoorbeeld steeds twintig seconden om te reageren. De precieze lengte van de stilte is ook afhankelijk van het niveau.
- + *Bepaal hoe je je opname deelt.* Heb je geen digitale leeromgeving? Dan kun je de opname bijvoorbeeld naar cursisten e-mailen of via WhatsApp delen (voor dat laatste kun je wellicht een WhatsApp-groep aanmaken voor je klas). Je kunt de opname ook op een platform als Padlet plaatsen.
- + *Maak een testspreekoefening.* Je moet je cursisten straks eerst uitleggen wat de bedoeling is. Het is fijn als je dit in de les kunt voordoen, maar dan zonder de daadwerkelijke spreekoefening al te gebruiken.

Introductie

- + *Leg uit wat de bedoeling is.* Vertel je studenten in de les wat voor soort opdracht ze meekrijgen als huiswerk, waarom en hoe lang deze ongeveer duurt. Gebruik de testspreekoefening om het voor te doen. Vertel cursisten ook wat voor feedback ze kunnen verwachten en eventueel waarop je zult letten.
- + *Upload je opname.* Stuur na je uitleg (al dan niet na je les) jouw opname naar je cursisten. Vraag ze eventueel om te bevestigen dat ze de opname ontvangen/gedownload hebben.
- + *Geef aan waar cursisten hun opname naartoe moeten sturen.* Wil je bijvoorbeeld dat zij hun eigen opname uploaden in de WhatsApp-groep of digitale leeromgeving (waar klasgenoten deze ook kunnen horen)? Of alleen naar jou persoonlijk?

Opdracht

- + *Laat cursisten de oefening doen.* Zij spelen je opname thuis af. Eerst beluisteren ze de opname volledig. Vervolgens starten ze een opname en vullen ze elke stilte die jij hebt opengelaten met een reactie op jouw woorden. Daarna stoppen ze de opname.

Reflectie

- + *Laat cursisten hun opname terugluisteren.* Voordat ze hun opname naar je toesturen, moeten ze deze zelf beoordelen. Ze mogen zo vaak een nieuwe opname maken als ze willen. Wel mogen ze er uiteindelijk maar eentje naar je sturen.
- + *Laat cursisten om feedback vragen.* Ze sturen jou hun beste opname voor feedback. Jij beluistert die en neemt vervolgens voor elke individuele cursist feedback op – van complimenten tot correcties. Deze audio-opname stuur je individueel toe.

FOCUSPUNTEN VOOR FEEDBACK

- + Besteed aandacht aan de inhoud: reageert de cursist adequaat op de ingesproken dialoog? Zijn de reacties logisch in deze context?
- + Zeg daarnaast iets over de vorm. Denk aan de uitspraak, vormfouten, woordgebruik of intonatie.
- + Geef niet te veel feedback. Bespreek bijvoorbeeld niet alle fouten, maar kies een paar aspecten waarop je het accent wilt leggen.

3 X EXTRA REFLECTIE

1 Kom terug op de spreekoefening

In de eerstvolgende les kun je klassikaal veelgemaakte of opvallende fouten anoniem bespreken. Lees een zin met een fout bijvoorbeeld hardop voor en vraag aan de cursisten of ze een fout horen en zo ja, welke. Ook kun je je cursisten vragen wat zij lastig vonden. Zulke gesprekken zijn vaak leerzaam.

2 Laat cursisten feedback geven aan elkaar

Ook dit soort 'peer feedback' kan leerzaam zijn voor alle betrokkenen, als het zorgvuldig en empathisch gebeurt. Geef alleen ruimte aan peer feedback als cursisten hiervoor openstaan en iedereen de feedbackregels in acht neemt die jij belangrijk vindt. Bespreek deze vooraf.

3 Laat cursisten een transcript maken

Sommige cursisten maken steeds dezelfde fouten, omdat ze (nog) niet in staat zijn te horen wat ze fout doen. Vaak kunnen ze hun fouten al wel ontdekken in geschreven taal. Het kan daarom helpen om hen een transcript te laten maken van hun eigen dialoog. Dan worden ze zich beter bewust van hun eigen taalgebruik.